(زەینەب نیازی) بۆ (نەوژین) دەدوێت

■ نەوژین، نیگار عومەر

ئەگەرچی لەگەڵ خێزانەکەی دا ماوەی (٨) ساڵە ئاوارەی گەرمیان بون و زۆر ئاستەنگ و کۆسپ هاتوەتە رێگەیان، بەڵام پێداگیریی (زەینەب) وایکرد کە بتوانێت قۆناغی ئامادەیی بە پلەیەکی زۆر باش تەواو بکات و ببێت بە یەکێک لە یەکەمەکان.

زەینەب نیازی مستەفا، لەدایکبوی ساڵی ٢٠٠١، دانیشتوی ناحیەی رزگاری سەر بە قەزای کەلارە، توانی بە کۆنمرەی (١١, ٩٢) پلەی دوەم لە ئاستی بەشی وێژەیی لە هەرێمی کوردستان بەدەستبێنێت.

ناوبانگی ئەم کچە زۆرتر ئەوکاتە دەرکەوت کە لە مەراسیمی راگەیاندنی دەرەنجامەکان دا لە ریزی وەستاوانی یەکەمەوە برایە ریزی دواوە، ئەمەش والێکدرایەوە کە بەوهۆیەوە بوە نیقابی پۆشیوە، ئەگەرچی دواتر وەزارەتی پەروەردە ئەم هۆکارەی رەد کردەوە و رایگەیاند بابەتەکە پەیوەندی هەبوە بە دانانی فێرخوازەکان هەریەکەیان و بەپێی ئەو پلەیەی بەدەستیانهێناوە.

زەینەب لەبارەی ئەم روداوەوە بۆ (نەوژین) وتی: «من لەوکاتەدا هیچ شتێکم نەزانی، کە هاتینەوە لەماڵەوە بینیمان ئەو شتە بوە».

وردەکاری روداوەکەیشی بەمشێوەیە باسکرد «دو کەس هاتون بەمنیان وتوە برۆ دواوە و ریزی پێشەوە بۆ پۆلی نۆیەمە، بە کورێکی دیکەشیان وتوە کە بچێتە دواوە ئەویش لەمەکتەبی ئیسلامی بو، پێیان وتین ئێوە بالآتان بەرزترە بچنە دواوە، ریزی پیشەوە بۆ باڵا بچوکەکانە».

لە رونکردنەوەکەی وەزارەتی پەروەردەشدا جەخت لە هەمان شت دەکەنەوە بەوەی ریزەکان بە پێی پلەکان دانراون و بابەتەکە پەیوەندی بە نیقاب پۆشینەوە نەبوە، ئەگەرچی بەشێکی زۆری هاوڵاتیان بەم رونکردنەوەیە باوەڕیان نەهێنا.

زەینەب ئاماژەی بەوەشکرد کە ئەو پێشتر بەردەوام لەچکی پۆشیوە و نیقابی نەپۆشیوە، بەڵکو ئەو رۆژەی مەراسیمەکە نیقابي كردوە، چونکە شەرمی کردوە لەو تێکەڵ بونە.

بە گەڕانەوە بۆ ئەو بابەتەی کە چۆن توانیویەتی ئەم پلەیە بەدەستبێنێت و رێگە و شێوازەکانی خوێندن و کۆششی چۆن بون، (زەینەب) جەختی لەوەکردەوە کە ئەوەی بەدەستی هێناوە بەهۆی هەوڵدانەکانیەوە بوە.

وتی: هۆکاری سەرکەوتنم و بەدەستهێنانی ئەم نمرەیەم، هەوڵ و ماندوبون بوە، ئەگەرچی سەعاتی خوێندنم دیاری نەکردوە، بەڵام بەگشتی دوای نوێژی بەیانی دەستم بە خوێندن دەکرد، زۆرجار هیلاک دەبوم و بەسەر کتێبەکەوە خەوم لێدەکەوت.

سەرباری ئەم ماندوبونانەش، بەڵام ئەو کچە پێیوایە کە خوێندنەکەی بە بێ فشار کردوە «هیچ زەختێکم لەخۆم نەکردوە بۆ خوێندن و زۆر بەئاسایی خوێندنی خۆمم تەواوکردوە».

زۆرجار فێرخوازان بۆ ئەوەی نمرەی باش بەدەستبێنن، پەنا بۆ کردنەوەی خولی تایبەتی دەبەن، بەڵام (زەینەب) بەپێچەوانەوە هیچ خولێکی نەبینیوە.

دەڵێت: هیچ وانەیەکی تایبەتیم وەرنەگرتوە، جگە لەو وانانەی کە لە قوتابخانەکەمدا خوێندومە.

خێزان وەکو هەمو بوارێک، لە سەرکەوتنەکانی خوێندنیش دا رۆڵی بەرچاویان هەیە، ئاخۆ خێزانی (زەینەب) چۆن مامەڵەیان لەگەڵ کردوە؟

«ئەم دەستکەوتە، یەکەم فەزڵی خوایە، دواتر دایک و باوکم کە زۆر هاوکارم بونە، دایکم رێگەی نەداوە هیچ ئیشێک بکەم جگە لەخوێندنەکەم»، (زەینەب) وەها وەڵامی دایەوە.

لەبەرامبەریشدا خێزان و دایک و باوکی ئەم کچە فێرخوازە، دڵخۆشن بە سەرکەوتنی کچەکەیان، ئەگەرچی ئەو روداوەی رۆژی راگەیاندنی دەرەنجامەکان تۆزێک نیگەران و دڵتەنگی کردبون، بەڵام پشتیوانی خەڵکی دڵدانەوەیەکی باش بوە بۆیان.

هێنانی ئەم نمرەیە بەلای مامۆستاکانیەوە کارێکی لە پڕ و سەیر نیە، چونکە وەک ئاماژەی بۆ دەکەن، ئەو یەکێک بوە لە فێرخوازە زیرەکەکان.

کەژاڵ فەیسەڵ، کە چەند ساڵێک پێش ئێستا مامۆستای (زەینەب) بوە، لەوبارەوە وتی: (زەینەب) قوتابییەکی زیرەک بوە لە پۆلدا و هەمو جارێک کە تاقیکردنەوەی هەبوایە نمرەی تەواوی هێناوە، جگە لەوەی خاوەنی رەوشتێکی جوان بوە.

لەبەرامبەریشدا (زەینەب) پێزانینی مامۆستاکانی لەبیر ناکات و دەڵێت: «سوپاسی هەمو مامۆستاکانم دەکەم کە ماندوبون لەگەڵمان، جگە لەوەی خوێندن دواکەوت، بەڵام مامۆستاکان توانیان وانەکان تەواو بکەن و ئەم سەرکەوتنە بۆ من بەدەستبهێنن».

خولەکانی فێربونی زمان جمەیان دێت لە کچ

■ نەوژین، لەیلا ئەحمەد

ئەگەر رو لە هەر مۆڵێکی سەنتەرەکانی فێربونی زمان لە گەرمیان دا بکەی، ئەوا دەبینیت بەلای کەمەوە نیوەی فێرخوازەکانی لە رەگەزی مێن، رەنگە هیچ کاتێک بە قەدەر ئێستا، ژنان خەمی فێربونی زمانیان نەبوبێت، بۆ ئەمەش چەندین پاڵنەریان هەیە.

کۆرسەکانی فێربونی زمان ماوەی چەند ساڵێکە لە گەرمیان برەوی زۆری پەیدا کردوە، بە لێشاو لە هاوڵاتیان رو لە سەنتەرەکانی فێربونی زمان و بەتایبەت ئینگلیزیی دەکەن و خولەکانی فێربونی زمانی جۆراوجۆر دەبینن، لەو نێوەندەشدا ژنان بەشێکی بەرچاوی بەشداران پێکدێنن.

هۆکاری روکردنی ژنان بۆ ئەم خولانە جیاوازە، هەیانە وەکو (سارە) دەیەوێت لەو رێگەیەوە دەرفەتی دەستکەوتنی کاری زیاتر بکات.

سارە ئیسماعیل , ٢٤ ساڵ , دەرچوی پەیمانگا بەشی دەرمانخانەیە، بۆ (نەوژین) وتی: بۆ ئەوەی کارێکم دەستبکەوێت بەشداری خولی فێربونی زمانی ئینگلیزی دەکەم، هەر چەندە خاوەنی بڕوانامەم، بەڵام مەرجی کار لەشوێنە ئەهلیەکان زمانە، ئەگەر هەوڵی فێربونی زمانەکانی ئینگلیزی و عەرەبی نەدەین، بێکار و بێخەرجیی دەمێنینەوە.

بەشێکی تر لە کچان وەکو خولیایەک دەیانەوێت فێری زمانە بیانیەکان ببن بەتایبەتی ئینگلیزیی، پێشیانوایە لەم رێگەیەوە دەرفەتی کاریان ئاسانتر دەستدەکەوێت.

مەروا عەلی، ٢٣ ساڵ، دەرچوی بەشی کۆمپیوتەرە، بۆ (نەوژین) باس لەوە دەکات کە حەزی لەفێربونی زمانی ئینگلیزیە و لەبەشداریکردن بەردەوامە بۆ ئەوەی فێری زمان ببێت.

وتی: ئێستا رێگای فێربونی زمانی ئینگلیزیم گرتوەتەبەر و چەندین خولم بینیوە، چاوەڕێی دامەزراندنی حکومی ناکەم، بەڵکو دەمەوێت لە کۆمپانیا یان خوێندنگە ئەهلیەکان کارێکم دەستبکەوێت و ببمە خاوەنی داهاتی خۆم و چیتر خەرجیم نەخەمە سەر خێزانەکەمان.

هەمان هۆکار، پاڵی بە (بەناز)ەوە ناوە، بۆ ئەوەی رۆژانە لە یەکێک لە سەنتەرە ئەهلیەکان دا، سەرقاڵی فێربونی زمانی ئینگلیزیی بێت.

بەناز ئیبراهیم، ٢٥ ساڵ، ئاوارەی ناحیەی جەلەولایە و دەرچوی پەیمانگای تەکنیکی بەشی کارەبایە , وتی: «هەر چەندە خاوەنی بڕوانامەم و زمانی کوردی و عەرەبیش دەزانم، لەزۆر شوێن کە داوای کار دەکەم رەتم دەکەنەوە، چونکە مەرجی زمانی ئینگلیزیان دەوێت، بۆیە هەوڵی زۆر دەدەم و خول دەکەمەوە».

بەرپرسانی سەنتەرەکانی فێربونی زمان لە گەرمیان، جەخت لەوەدەکەنەوە رێژەیەکی بەرچاوی بەشدارانی خولەکانیان، لە رەگەزی مێن.

ئارام محەمەد مستەفا، بەڕێوبەری پەیمانگای ئینگلِش ئەکسس کوردستانی ئەهلی لەکەلار، بۆ (نەوژین) وتی: خولەکانمان لەچوار وەرز بەردەوامە بەتایبەت لەهاوینان زۆربەی ژمارەی فێرخوازەکانمان لە رەگەزی مێن و نزیکەی ٥١٪ی بەشداران پێکدێنن.

وتیشی: زۆرتر ئەو کچانە رومان لێدەکەن کە خوێندنیان تەواو کردوە و لەماڵەوە بێکارن، زۆر بەشداربومان هەبوە لێرە خولەکەی تەواو کردوە فێری زمانی ئینگلیزیی بوە.

جەختیشیکردەوە زۆربەی کچان بۆ ئەوە بەشداریی دەکەن کە لە پاش فێربونی زمانەوە، دەرفەتی کارکردنی گونجاویان بۆ برەخسێت «لەئێستادا زۆر ئافرەت دێنە لامان بۆ فێربونی زمان، چونکە بۆ ئەوەی کاریان دەستکەوێت پێویستە جگە لەزمانی دایک زمانێکی بیانیش بزانن، ئەمەش وادەکات دەرفەتی دامەزراندنیان لەکەرتی تایبەت زیاد بێت».